

Ruimtelijke ontwikkelingen Schiermonnikoog

Samenvatting

Op Schiermonnikoog is een onderzoek gedaan naar mogelijke oplossingsrichtingen voor de verkeerssituatie dorp, nieuwe busremise en vraag naar bedrijfsruimte. Hiervoor is gebruik gemaakt van een enquête en een klankbordgroep, waardoor de mening van burgers en betrokkenen wordt meegenomen. De resultaten van het onderzoek zijn samengevat in dit rapport.

Uit zowel de enquête en de bespreking met de klankbordgroep kan de conclusie worden getrokken dat er te veel autoverkeer is in het dorp. Hierdoor staat het autoluwe karakter van Schiermonnikoog onder druk. Het autoluwe karakter moet worden gekoesterd en verstevigd.

De overige conclusies uit het onderzoek zijn als volgt:

- Aanpak verkeerssituatie
  - Ontheffingssysteem strenger uitvoeren
  - Gesloten verklaring Middenstreek-Nieuwestrek-Reeweg
  - Centrumgebied inrichten als erf (maximaal 15 km/uur)
  - Afzien van de aanleg van een ontsluitingsweg naar het Melle Grietjespad
- Realiseren nieuwe busremise aan de Knuppeldam
- Bedrijfsruimte
  - Voorlopig geen bedrijventerrein uitbreiden
  - Bouwbedrijf onder voorwaarden verplaatsen naar locatie voormalige manege
  - Kijken naar mogelijkheden om vrijkomende locaties te gebruiken voor bedrijfsactiviteiten
  - De gemelde belangstelling voor bedrijfsruimte verder onderzoeken

In dit rapport is een weergave op hoofdlijnen van de uitkomst van de enquête opgenomen. De totale resultaten zijn als bijlage toegevoegd. Naast de enquête heeft twee keer een bespreking met de klankbordgroep plaatsgevonden. Er is een weergave opgenomen van het resultaat van deze besprekingen. Samen met deze input zijn de bovenstaande keuzes gemaakt. Voor sommige keuzes geldt dat deze voldoende concreet zijn om uit te voeren en andere hebben nog een verdiepingsslag nodig. Tevens is geconcludeerd dat het wenselijk is om een ruimtelijke visie voor Schiermonnikoog op te stellen.

Inhoud

Samenvatting.....	2
1. Inleiding.....	4
2. Procesverloop.....	5
3. Uitkomsten enquête.....	6
3.1 Verkeerssituatie dorp.....	7
3.2 Realiseren nieuwe busremise.....	9
3.3 Vraag naar bedrijfsruimte	10
3.4 Eindreactie.....	12
4. Bespreking met klankbordgroep	13
4.1 Verkeerssituatie dorp.....	13
4.2 Realiseren nieuwe busremise.....	14
4.3 Vraag naar bedrijfsruimte	14
4.4 Slotopmerkingen	15
5. Totale denkrichting.....	16
5.1 Verkeerssituatie dorp.....	16
5.2 Realiseren nieuwe busremise.....	17
5.3 Vraag naar bedrijfsruimte	18
5.4 Visie	19
5.5 Eindconclusie.....	19
6. Vervolg.....	21
Bijlage resultaten enquête	22

1. Inleiding

In 2020 heeft het college van burgemeester en wethouders van Schiermonnikoog een plan opgesteld voor de aanpak van de verkeerssituatie in het dorp, het realiseren van een nieuwe busremise en uitbreiding van bedrijventerrein. Dit plan is in de gemeenteraad van 7 juli 2020 besproken. Uitkomst was dat onder andere nader onderzoek naar de denkrichtingen moest worden gedaan. Dit is de aanleiding geweest om een plan van aanpak op te stellen. Hierin is beschreven op welke wijze het proces voor dit nadere onderzoek wordt doorlopen en hoe de bevolking daarbij wordt betrokken. Dit plan van aanpak is op 15 december 2020 door de gemeenteraad vastgesteld.

In deze rapportage wordt eerst in hoofdstuk 2 het doorlopen proces tot heden geschetst. Vervolgens zijn in hoofdstuk 3 de resultaten van de enquête beschreven en in hoofdstuk 4 de uitkomsten van de bespreking met de klankbordgroep. Hoofdstuk 5 bevat de uiteindelijke denkrichting die mede is opgesteld op basis van verkregen informatie uit de enquête en de klankbordgroep. Ten slotte is in hoofdstuk 6 het vervolg voor de uitwerking van de denkrichting beschreven.

2. Procesverloop

In het vastgestelde plan van aanpak staan de te doorlopen stappen benoemd. Onderstaand wordt kort weergegeven hoe deze processtappen zijn doorlopen.

Startbijeenkomst

Op maandag 18 januari 2021 is een openbare online startbijeenkomst gehouden. Hierbij is aandacht besteed aan het proces zoals dat is afgesproken met de gemeenteraad. Tijdens de bijeenkomst konden vragen gesteld worden die meteen werden beantwoord.

Beantwoording schriftelijke reacties 2020

Tijdens het proces dat in 2020 was opgestart en dat heeft geleid tot het raadsbesluit van 7 juli 2020 waren schriftelijke reacties ingediend. Deze reacties waren nog niet beantwoord door het college. Uiterlijk week 5 van 2021 hebben alle indieners van een reactie een antwoord gekregen namens het college.

Opstellen rapportages

Door een ambtelijke werkgroep zijn voor de drie genoemde ruimtelijke ontwikkelingen rapportages opgesteld. Hierbij is gebruik gemaakt van alle informatie die beschikbaar was bij de gemeente. De rapportages zijn vervolgens door het college op 16 maart 2021 vrijgegeven voor beoordeling door middel van een enquête en een klankbordgroep.

Enquête

Voor het houden van de enquête is gebruik gemaakt van het platform Schitterend Schiermonnikoog, waarbij de enquête door een gespecialiseerd bureau is opgemaakt. De keuze voor dit platform was ingegeven om zoveel mogelijk aan te sluiten bij bestaande mogelijkheden.

Van 24 maart tot en met 4 april 2021 stond de enquête open. Naast de digitale mogelijkheid om de enquête in te vullen was er ook de mogelijkheid om een fysiek exemplaar in te vullen. Hiervan is 8 keer gebruik gemaakt. In hoofdstuk 3 worden de uitkomsten van de enquête toegelicht.

Klankbordgroep

Om de ruimtelijke ontwikkelingen te bespreken met een afvaardiging van partijen met een professionele achtergrond is een klankbordgroep samengesteld. De samenstelling hiervan is gedeeld met de gemeenteraad door middel van een raadsbrief. De klankbordgroep is in april 2021 tweemaal bijeen gekomen. Het adviserend karakter van de klankbordgroep heeft geen bindend karakter. Van de bijeenkomsten zijn verslagen op hoofdlijnen gemaakt. Tevens is gebruik gemaakt van een beoordelingsmatrix en hebben sommige leden van de klankbordgroep hun bevindingen op papier gezet.

3. Uitkomsten enquête

In dit hoofdstuk wordt op hoofdlijnen de uitkomst van de enquête beschreven. Op onderdelen zijn de uitkomsten voor wat betreft weging samengevoegd, om een totaalbeeld te schetsen. De complete resultaten zijn als bijlagen bij dit rapport opgenomen. Onderstaand is een weergave van de respons weergegeven.

Het panel

Het panel van Schitterend Schiermonnikoog bestond tot 11 maart 2021 uit **464** panelleden. Op 24 maart was dit aantal opgelopen naar **703** panelleden. Op maandag 19 april telt het panel **892** panelleden.

Verspreiden enquête

24 maart 2021: eerste verspreiding via e-mail link aan **703** ontvangers
1 april 2021: herinnering enquête naar **351** ontvangers
1 april 2021: link naar enquête naar **202** nieuwe panelleden sinds 24 maart.

Een fysieke enquête was vanaf 24 maart op te halen bij het gemeentehuis.

Filteren onbetrouwbare data

Blauwe Zone heeft de respons geanalyseerd om zo misbruik van de enquête te voorkomen. Uit onze analyse kwamen **27** onbetrouwbare responses naar voren. Dit betroffen dan meerdere gelijke responses verzonden vanaf eenzelfde ip-adres, responses binnengekomen vanuit een onjuiste link of overduidelijke test-responses. Deze 27 responses zijn verwijderd.

Respons enquête

In totaal zijn **559** ingevulde enquêtes ontvangen. **1** hiervan zijn fysieke enquêtes, die door Blauwe Zone zijn gedigitaliseerd. Na verwijdering van onbetrouwbare responses bevatten de aangeleverde enquête-resultaten nu de gegevens van in **totaal 532** ingezonden enquêtes.

Van de **532** respondenten hebben:

- **252** respondenten aangegeven inwoner van Schiermonnikoog te zijn;
- **147** respondenten aangegeven het eiland graag als gast te bezoeken;
- **97** respondenten aangegeven eigenaar van een vakantiehuis te zijn;
- **32** respondenten deze vraag onbeantwoord gelaten.

3.1 Verkeerssituatie dorp

Autoluwe karakter staat onder druk:

	Ja	Nee
Inwoners	59%	41%
Bezoekers	68,3%	31,7%
Eigenaren vakantiehuisje	70,4%	29,6%
Onbekend	73,1%	26,9%

Belangrijk dat Schiermonnikoog autoluw eiland is:

	Helemaal-mee eens	Geen idee	Niet-helemaal niet mee eens
Inwoners	86,3%	5,9%	7,7%
Bezoekers	96,2%	2,4%	2,4%
Eigenaren vakantiehuisje	97,5%	-	2,5%
Onbekend	96,2%	3,8%	-

Herken je het vraagstuk:

	Ja	Nee	Geen idee
Inwoners	65,5%	30,5%	4%
Bezoekers	83,1%	16,9%	-
Eigenaren vakantiehuisje	77,4%	21,4%	1,2%
Onbekend	89,3%	10,7%	-

Hoe belangrijk is het dat de gemeente het vraagstuk aanpakt?

	Helemaal-mee eens	Geen idee	Niet-helemaal niet mee eens
Inwoners	58,7%	10,7%	30,7%
Bezoekers	69,6%	10,2%	20,3%
Eigenaren vakantiehuisje	61,5%	16,9%	21,7%
Onbekend	77,8%	7,4%	14,8%

Oplossingsrichtingen inwoners:

	Oplossingsrichting	Score
1	Strenger ontheffingssysteem	277
2	Eigen oplossing (vooral éénrichtingsverkeer en venstertijden)	229
3	Middenstreek (gedeeltelijk) afsluiten voor (gemotoriseerd) verkeer	139
4	Verplaatsing supermarkt	129
5	Centraal opslagpunt	119
6	Geen bussen meer over Middenstreek, Nieuwestreek en Reeweg (buslus)	85
7	Nieuwe weg via Melle Grietjespad	77
8	Nieuwe weg richting zeedijk	38

De score is het totaal van de waardering (1 zeer slechte oplossing – 10 zeer goede oplossing) die per oplossingsrichting kon worden aangegeven. Hierbij zijn alle verkregen punten bij elkaar opgeteld.

Oplossingsrichtingen bezoekers:

	Oplossingsrichting	Score
1	Strenger ontheffingssysteem	216
2	Centraal opslagpunt	137
3	Geen bussen meer over Middenstreek, Nieuwestreek en Reeweg (buslus)	80
4	Middenstreek (gedeeltelijk) sluiten voor verkeer	79
5	Verplaatsing supermarkt	48
6	Eigen oplossing (heel divers)	47
7	Nieuwe weg via Melle Grietjespad	23
8	Nieuwe weg richting zeedijk	20

Oplossingsrichtingen eigenaren vakantiehuisjes:

	Oplossingsrichting	Score
1	Strenger ontheffingssysteem	115
2	Centraal opslagpunt	81
3	Middenstreek (gedeeltelijk) sluiten voor verkeer	66
4	Eigen oplossing (heel divers)	58
5	Verplaatsing supermarkt	50
6	Geen bussen meer over Middenstreek, Nieuwestreek en Reeweg (buslus)	37
7	Nieuwe weg via Melle Grietjespad	16
8	Nieuwe weg richting zeedijk	11

Oplossingsrichtingen onbekende achtergrond:

	Oplossingsrichting	Score
1	Strenger ontheffingssysteem	31
2	Verplaatsing supermarkt	31
3	Middenstreek (gedeeltelijk) sluiten voor verkeer	20
4	Eigen oplossing (heel divers)	18
5	Centraal opslagpunt	14
6	Geen bussen meer over Middenstreek, Nieuwestreek en Reeweg (buslus)	10
7	Nieuwe weg via Melle Grietjespad	8
8	Nieuwe weg richting zeedijk	6

Gebruik je een ontheffing:

	Ja	Nee
Inwoners	60,8% (132)	39,2% (85)
Bezoekers	3,4% (4)	96,6% (114)
Eigenaren vakantiehuisje	2,5% (2)	97,5% (78)
Onbekend	33,3% (9)	66,7% (18)

Tussen haakjes absolute aantallen

Ben je bereid om je auto op de wal te laten staan:

	Ja	Nee	Geen idee
Inwoners	32,6% (43)	53,8% (71)	13,6% (18)
Bezoekers	-	75% (3)	25% (1)
Eigenaren vakantiehuisje	-	100% (2)	-
Onbekend	77,8% (5)	7,4% (3)	14,8% (1)

Tussen haakjes absolute aantallen

Wat vind je ervan als je ontheffing wordt beperkt:

	Helemaal-mee eens	Geen idee	Niet-helemaal niet mee eens
Inwoners	25,9% (34)	7,6% (10)	66,4% (87)
Bezoekers	-	-	100% (4)
Eigenaren vakantiehuisje	-	-	100% (2)
Onbekend	44,4% (4)	11,1% (1)	44,4% (4)

Tussen haakjes absolute aantallen

Conclusie

Het vraagstuk rondom de verkeerssituatie wordt over het geheel genomen wel herkend. Ook is hierbij het beeld dat de gemeente met een oplossing moet komen. Uit de respons blijkt dat het autoluwe karakter van Schiermonnikoog ook als belangrijk wordt ervaren.

De conclusie die kan worden getrokken is dat veel mensen een nieuwe weg niet als passende oplossing zien. Daarnaast wordt als nieuwe optie veel ingezet op het instellen van éénrichtingsverkeer in het centrum van het dorp. Het strenger inzetten van het ontheffingssysteem wordt als beste optie bestempeld voor het aanpakken van verkeersvraagstuk. Een groot deel van de ontheffingshouders kan zich niet vinden in het beperken van hun ontheffing.

3.2 Realiseren nieuwe busremise

Oplossingsrichtingen inwoners

	Oplossingsrichting	Score
1	Knuppeldam	375
2	Veerdam	277
3	Bestaande plek aan Oosterreeweg	207
4	Tweede busremise tegenover bestaande plek	107
5	Bedrijventerrein Melle Grietjespad	105
6	Eigen oplossingsrichting (heel divers)	43
7	Oude brandweerkazerne	28

Oplossingsrichtingen bezoekers

	Oplossingsrichting	Score
1	Veerdam	201
2	Knuppeldam	108
3	Bestaande plek aan Oosterreeweg	90
4	Tweede busremise tegenover bestaande plek	43
5	Bedrijventerrein Melle Grietjespad	34
6	Eigen oplossingsrichting (heel divers)	16
7	Oude brandweerkazerne	16

Oplossingsrichtingen eigenaren vakantiehuisjes

	Oplossingsrichting	Score
1	Veerdam	165
2	Knuppeldam	109
3	Bestaande plek aan Oosterreeweg	69
4	Bedrijventerrein Melle Grietjespad	31
5	Tweede busremise tegenover bestaande plek	25
6	Eigen oplossingsrichting (heel divers)	20
7	Oude brandweerkazerne	13

Oplossingsrichtingen onbekende achtergrond

	Oplossingsrichting	Score
1	Knuppeldam	43
2	Veerdam	27
3	Bestaande plek aan Oosterreeweg	19
4	Bedrijventerrein Melle Grietjespad	14
5	Tweede busremise tegenover bestaande plek	9
6	Oude brandweerkazerne	7
7	Eigen oplossingsrichting	3

Conclusie

Inwoners verwijzen vooral naar de besluitvorming uit 2017, waarbij de Knuppeldam is aangewezen als locatie voor de busremise. Voor bezoekers en eigenaren van vakantiehuisjes is de Veerdam de beste optie.

3.3 Vraag naar bedrijfsruimte

Ervaar je overlast van een bedrijf:

	Ja	Nee
Inwoners	18,8%	81,3%
Bezoekers	16,7%	83,3%
Eigenaren vakantiehuisje	14,8%	85,2%
Onbekend	22,2%	77,8%

Vind je dat overlast veroorzakende bedrijven naar een bedrijventerrein verplaatst moeten worden:

	Ja	Nee	Geen mening
Inwoners	37,9%	42,1%	20%
Bezoekers	20,8%	53,2%	26%
Eigenaren vakantiehuisje	27,9%	45,9%	26,2%
Onbekend	68,8%	18,8%	12,5%

Vind je het belangrijk dat er nieuwe bedrijfsruimte wordt gerealiseerd:

	Heel erg- belangrijk	Geen idee	Niet-helemaal niet belangrijk
Inwoners	44,6%	17,6%	37,7%
Bezoekers	32,8%	22,4%	44,7%
Eigenaren vakantiehuisje	30%	30%	40%
Onbekend	43,8%	31,3%	25%

Oplossingsrichtingen inwoners

	Oplossingsrichting	Score
1	Uitbreiding bedrijventerrein Veerдам	348
2	Gebruik maken van bestaande mogelijkheden	196
3	Niets veranderen	185
4	Afbreken bedrijventerrein Melle Grietjespad	120
5	Uitbreiding bedrijventerrein Melle Grietjespad	78
6	Eigen oplossingsrichting	65

Oplossingsrichtingen bezoekers

	Oplossingsrichting	Score
1	Uitbreiding bedrijventerrein Veerдам	138
2	Niets veranderen	73
3	Gebruik maken van bestaande mogelijkheden	69
4	Afbreken bedrijventerrein Melle Grietjespad	55
5	Uitbreiding bedrijventerrein Melle Grietjespad	14
6	Eigen oplossingsrichting	10

Oplossingsrichtingen eigenaren vakantiehuisjes

	Oplossingsrichting	Score
1	Uitbreiding bedrijventerrein Veerдам	117
2	Gebruik maken van bestaande mogelijkheden	71
3	Niets veranderen	49
4	Afbreken bedrijventerrein Melle Grietjespad	34
5	Eigen oplossingsrichting	23
6	Uitbreiding bedrijventerrein Melle Grietjespad	19

Oplossingsrichtingen onbekende achtergrond

	Oplossingsrichting	Score
1	Uitbreiding bedrijventerrein Veerдам	31
2	Gebruik maken van bestaande mogelijkheden	29
3	Afbreken bedrijventerrein Melle Grietjespad	19
4	Niets veranderen	6
5	Afbreken bedrijventerrein Melle Grietjespad	5
6	Eigen oplossingsrichting	1

Conclusie

Uit (de uitgebreide versie van) de enquête blijkt dat met name overlast wordt ervaren door de taxibedrijven en het bouw- en installatiebedrijf. Geluid en verkeer wordt met name als overlast ervaren.

Daarnaast hebben 22 personen/bedrijven aangegeven behoefte te hebben aan bedrijfsruimte. De mate waarin deze behoefte concreet is, moet nader worden onderzocht.

Extra ruimte voor bedrijventerrein wordt vooral gezien in uitbreiding van bedrijventerrein Veerdam. Daarnaast wordt vooral gekeken om zoveel mogelijk gebruik te maken van de bestaande mogelijkheden.

3.4 Eindreactie

Bij de verschillende reacties op de drie ruimtelijke vraagstukken is aangegeven dat een totale visie ontbreekt voor de richting waarop de gemeente zich wil gaan ontwikkelen. Daardoor ontbreekt cohesie tussen de drie ruimtelijke vraagstukken.

4. Bespreking met klankbordgroep

De rol van de klankbordgroep was het beoordelen van de rapportages over de ruimtelijke ontwikkelingen. De samenstelling was gevarieerd en bestond uit personen die vanuit hun achtergrond inbreng hebben. Aanvankelijk was het conform het plan van aanpak de bedoeling om eenmalig bijeen te komen. Tijdens de eerste bijeenkomst op 7 april 2021 is de conclusie getrokken dat een tweede bijeenkomst wenselijk was. Deze tweede bijeenkomst vond vervolgens plaats op 23 april 2021. Van beide bijeenkomsten is een verslag op hoofdlijnen gemaakt en bij de tweede bijeenkomst is een matrix ingevuld. Daarnaast heeft een aantal leden van de klankbordgroep hun bevindingen op papier gezet. De verslagen, matrix en bevindingen zijn als bijlagen toegevoegd. Onderstaand wordt per ruimtelijke ontwikkeling een weerspiegeling gegeven van de uitkomst van de klankbordgroep. Op onderdelen bestaat een verschillend beeld van de leden van de klankbordgroep. Getracht is om een zo algemeen mogelijk beeld te schetsen van de beschouwingen.

4.1 Verkeerssituatie dorp

Algemeen

De algehele opvatting is dat de verkeerssituatie in het dorp moet worden aangepakt. Om de geschikte aanpak vorm te kunnen geven, is het wenselijk om scherper in beeld te krijgen wat de omvang van de problematiek is en door welke verkeersdeelnemers die wordt veroorzaakt. Het doel van de aanpak van de verkeerssituatie moet gericht zijn op zo weinig mogelijk gemotoriseerd verkeer in het centrum van het dorp. Hierbij moet ook de Langestreek worden betrokken. Het treffen van alleen maatregelen op de Middenstreek heeft tot gevolg dat op andere wegen de verkeersdruk toeneemt. Voorkomen moet worden dat een waterbedeffect ontstaat, waardoor de verkeersproblematiek zich verplaatst.

Daarnaast wordt aangegeven dat de keuze voor de beste oplossingsrichting ook invloed heeft op de andere ruimtelijke vraagstukken die voorliggen. Zo is opgemerkt dat een ontsluitingsweg een aanzuigende werking heeft voor andere functies, bijvoorbeeld het uitbreiden van het bedrijventerrein.

Oplossingsrichtingen

Van een aantal oplossingsrichtingen wordt geconcludeerd dat de effecten van de betreffende maatregel een beperkt effect hebben op de afname van verkeer in het centrum. Dit zijn met name de minder ingrijpende maatregelen. Voor een aantal daarvan wordt aangegeven dat deze voor wat betreft de klankbordgroep niet verder onderzocht hoeven te worden. Het gaat hierbij om de geslotenverklaring Middenstreek-Nieuwestreek-Reeweg, verplaatsing supermarkt en centraal overslagpunt. Een aantal maatregelen die grote impact hebben, aanleg nieuwe verbindingsweg en buslus, lijken alleen effect te hebben met het treffen van aanvullende maatregelen in het centrum. Hierbij geldt bovendien dat deze gepaard gaan met een verschuiving van verkeersstromen naar andere wegen.

Uit bovenstaande kan worden geconcludeerd dat het treffen van verkeerskundige maatregelen in het centrum van het dorp door de klankbordgroep in het geheel wordt gedragen. Onder deze maatregelen valt onder andere het strenger handhaven van het ontheffingssysteem en het anders inrichten van de openbare ruimte. Voor een deel van de klankbordgroep worden deze maatregelen

als geschikte oplossingsrichting gezien. Voor het andere deel van de klankbordgroep wordt dit gezien als onderdeel van een grotere meer ingrijpende oplossing, het realiseren van een ontsluitingsweg naar het bedrijventerrein Melle Grietjespad.

4.2 Realiseren nieuwe busremise

Algemeen

De geschetste noodzaak voor een nieuwe busremise wordt op basis van de rapportages niet geheel gedragen, omdat de onderbouwing niet helemaal aansluit bij de werkelijkheid. Dit zit onder andere in aannames over klachten en dergelijke. Daarnaast wordt wel ingestemd met de uitwerking voor het vinden van een locatie voor de nieuwe busremise. Dit vindt zijn oorsprong in eerdere besluitvorming, waarmee is aangegeven dat de gemeente wil meewerken aan de wens van de provincie Fryslân voor een eigen busremise.

Het realiseren van een nieuwe busremise, op welke locatie dan ook, heeft invloed op de verkeerssituatie. Dit moet aandacht krijgen in de nadere uitwerking van de gekozen locatie. Daarbij moet voor alle varianten ook de verkeersveiligheid meegewogen worden.

Oplossingsrichtingen

Naast de geschetste oplossingsrichtingen in de rapportage worden twee nieuwe opties voorgesteld. Eén daarvan betreft een nieuwe busremise aan de Oosterreeweg-Langestreek, waar zich nu het parkeerterrein bevindt. Daarnaast wordt een optie voorgesteld om drie kleine remises te realiseren. Deze variant moet nog verder worden onderzocht, maar zal naar verwachting een positieve bijdrage leveren aan het beperken van het aantal verkeersbewegingen. Dit zit in het uitgangspunt dat dan sprake is van minder verkeersbewegingen van lege bussen. Door de klankbordgroep wordt dit als een goed alternatief gezien, hierbij worden wel kanttekeningen geplaatst over de bedrijfseconomische haalbaarheid hiervan voor de provincie en vervoerder.

Van de geschetste alternatieven in de rapportages vallen de locatie oude brandweerkazerne en de huidige locatie af. Deze worden door de klankbordgroep niet realistisch bevonden. De geschetste variant met de drie kleine remises wordt beschouwd als richting die ook het meest bijdraagt aan het verminderen van het aantal verkeersbewegingen. Voor de overige varianten geldt dat de locatie Knuppeldam en Veerдам gunstig zijn gelegen nabij hoofdinfrastructuur en lijnvoering van de bus. Tevens geldt dat deze verkeerskundig goed inpasbaar zijn. Voor de Veerдам geldt daarbij dat deze locatie ongunstig is in verband met het begin- en eindpunt van de buslijn, omdat deze zich in het dorp bevinden.

Uit de bespreking met de klankbordgroep kon geen eenduidig beeld worden getrokken over de meest geschikte locatie voor een nieuwe busremise.

4.3 Vraag naar bedrijfsruimte

Algemeen

Het vraagstuk rondom vraag naar bedrijfsruimte is niet eenduidig. Zo wordt de nut en noodzaak niet gelijk beschreven bij de verschillende gegadigden in de rapportage. Ook de maatschappelijke noodzaak ontbreekt hierbij. Een visie gericht op de toekomst ontbreekt voor de wijze waarop en

hoeveel bedrijfsruimte je wilt bieden als gemeente. Hiermee voorkom je dat verkeerde keuzes worden gemaakt die onherstelbaar zijn. Voor de verplaatsing van het bouwbedrijf wordt afgevraagd in welke mate overlast wordt ervaren en waar die uit bestaat.

Oplossingsrichtingen

Uit de bespreking kan worden geconcludeerd dat de ontmanteling van het Melle Grietjespad geen haalbaar alternatief is. Ook wordt door de klankbordgroep aangegeven dat uitbreiding van het Melle Grietjespad geen goede bijdrage levert aan het realiseren van extra bedrijfsruimte. De reden hiervoor is gelegen in de opvatting dat daarmee een versterking plaatsvindt van een verkeerde keuze die in het verleden is gemaakt met de aanleg van het bedrijventerrein.

De optie om de bestaande situatie te laten zoals die is, met andere woorden geen nieuwe ruimte bieden, wordt verdeeld ontvangen. Het lost niks op. Het benutten van de bestaande mogelijkheden, waaronder de vrijkomende manege en huidige (op termijn) vrijkomende busremise wordt als kansrijk gezien door alle leden van de klankbordgroep. Hiervoor hoeft weinig te gebeuren, mits de nieuwe activiteiten passen binnen de omgeving. Als gekozen wordt voor het toevoegen van nieuwe bedrijventerrein dan wordt de locatie Veerdam unaniem aangewezen als geschikte locatie daarvoor.

4.4 Slotopmerkingen

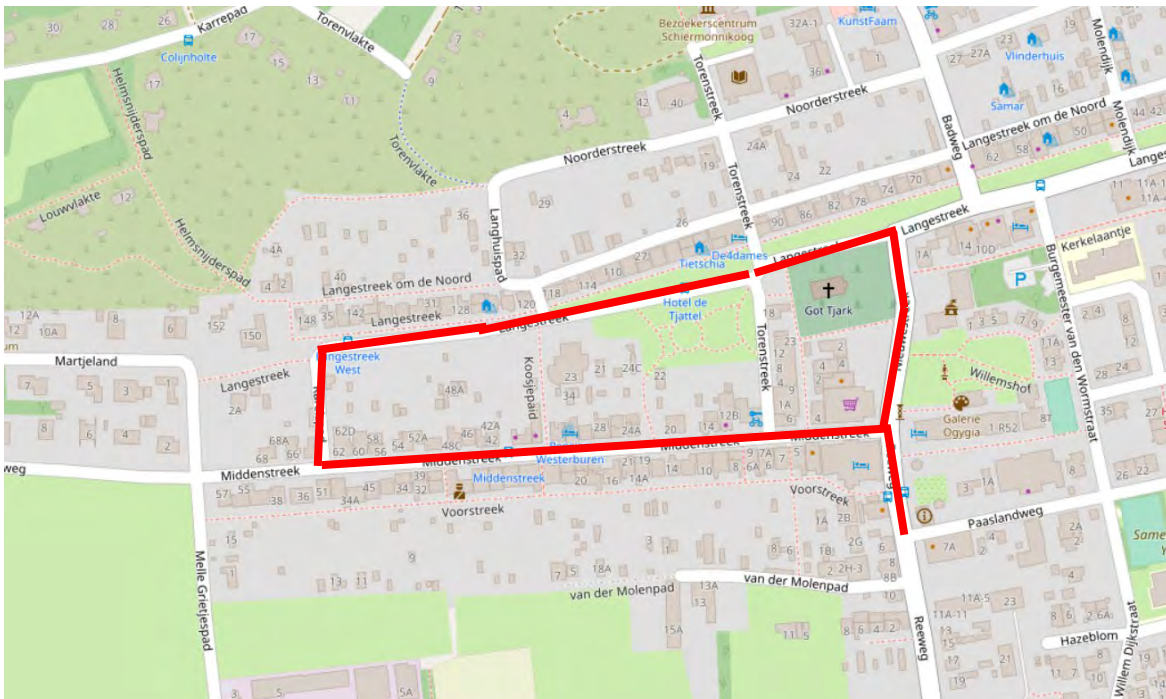
Vanuit de klankbordgroep wordt nog een aantal signalen afgegeven. Enerzijds heeft dat betrekking op het ontbreken van een ruimtelijke visie voor Schiermonnikoog. Hierdoor is de samenhang tussen de verschillende ruimtelijke ontwikkeling lastig te plaatsen. Anderzijds wordt opgemerkt dat er al jaren wordt gepraat over een oplossing, maar dat er nog niks is gedaan. De klankbordgroep is wel van mening dat er iets gedaan moet worden. Daarnaast wordt meegedeeld dat de diepgang van onderbouwingen, en een objectieve waardering van beoordelingscriteria op onderdelen ontbreekt in de drie rapportages. Ten aanzien van het proces wordt opgemerkt dat het verstandig is om te beginnen met de eerder genoemde beperkte verkeersmaatregelen, want er moet wel iets gebeuren.

5. Totale denkrichting

Op basis van de verkregen informatie over de drie ruimtelijke ontwikkelingen uit zowel de enquête en de klankbordgroep, is een beeld verkregen voor de uitwerking van de totale denkrichting. Uit dit proces is nuttige informatie verkregen die hebben bijgedragen aan het opstellen van de totale denkrichting. In dit hoofdstuk wordt per ruimtelijke ontwikkeling een voorstel gedaan dat richtinggevend is. Hierbij geldt dat voor sommige onderdelen nog nader onderzoek nodig is om de uiteindelijke invulling vorm te kunnen geven.

5.1 Verkeerssituatie dorp

Onder andere wegens het ontbreken van voldoende maatschappelijk draagvlak, is de realisatie van een nieuwe ontsluitingsweg naar het Melle Grietjespad niet haalbaar. Daarentegen is wel duidelijk dat veel inwoners, bezoekers en eigenaren van vakantiewoningen het belangrijk vinden dat Schiermonnikoog een autoluw eiland is. Zo'n 90% is het hier mee eens. Daarbij is ook draagvlak voor het treffen van maatregelen om de verkeerssituatie in het dorp aan te pakken. Het verdient aanbeveling om onderstaande verkeerskundige maatregelen te treffen. Hierbij is ook gekeken naar het beperken van het plaatsen van verkeersborden in het centrum van Schiermonnikoog. Onderstaand gebied behoort hiertoe.

Ontheffingssysteem

Voorgesteld wordt om het ontheffingssysteem strenger in te gaan zetten. De verwachting is dat de effecten hiervan niet heel groot zijn. Tijdens de uitvoering en de uitwerking hiervan zal blijken welk effect dit heeft in samenhang met de andere maatregelen.

In de uitwerking van deze maatregelen wordt gekeken naar onder andere het beperken van reismogelijkheden door de ontheffinghouder. Voor bezoekers geldt een beperking tot de reis tussen veerboot en verblijfsadres en voor bedrijven van de wal om alleen te mogen reizen van de veerboot

naar hun werkadres. Ingezet wordt op strenger toezicht en handhaving hiervan. Een verdere aanscherping kan alleen slagen als ook inwoners van Schiermonnikoog hieraan willen meewerken. Hierover zal het gesprek moeten worden gevoerd. Uiteindelijk hangt de haalbaarheid van dit effect af van de handhaafbaarheid van de regels.

Gesloten verklaring Middenstreek-Nieuwestreek-Reeweg

Hier zijn in 2020 de nodige ervaringen mee opgedaan. Uit telcijfers blijkt dat het aantal voertuigen met circa 30% is afgenomen in deze centrumstraten. Logischerwijs was er een toename van verkeer in de Langestreek. Hier zijn veel minder voetgangers en fietsers, zijn geen winkels en horeca en de woningen staan verder van de weg in vergelijking met de woningen aan de Middenstreek. Hierdoor is de overlast beperkter. Deze maatregel wordt ook komende zomerperiode opnieuw ingezet.

Inrichting openbare ruimte

Verder wordt ingezet op het inrichten van het betreffende gebied als een woonerf. Hiervoor geldt een maximale toegestane snelheid van 15 km per uur. Het centrum krijgt daarmee meer het karakter van een gedeeld erf, waarbij de posities van de verschillende verkeersdeelnemers wordt geborgd en begeleid. Om dit verder vorm te geven verdient het aanbeveling om hierbij een specialist op dit gebied te betrekken. In de uitwerking van deze maatregel wordt gekeken hoe dit zo goed mogelijk kan worden ingepast, waarbij rekening wordt gehouden met het uitgangspunt om het plaatsen van verkeersborden te beperken. De keuze om nu niet voor het instellen van éénrichtingsverkeer in het centrum toe te passen is gelegen in het feit dat dit leidt tot een verplaatsing van verkeersbewegingen. Naar verwachting zal dit leiden tot een toename van verkeersbewegingen, omdat een noodzaak tot omrijden ontstaat. Bovendien bestaat een aannemelijke kans dat de snelheid toeneemt voor gemotoriseerd verkeer, doordat tegemoet komend verkeer ontbreekt. Bij het uitwerken van het inrichten van de openbare ruimte wordt naar alle verkeersstromen gekeken. Hierbij wordt bezien hoe het autoluwe karakter van Schiermonnikoog optimaal kan worden versterkt.

5.2 Realiseren nieuwe busremise

Het verdient aanbeveling om de locatie Knuppeldam aan te wijzen als locatie voor de realisering van een nieuwe busremise. Voor de nadere invulling en inpassing hiervan kan gezamenlijk met de provincie Fryslân een plan worden uitgewerkt. Onderdeel van de nadere invulling is te onderzoeken of naast de locatie Knuppeldam nog twee klein locaties kunnen worden gerealiseerd. Hierdoor wordt het aantal verkeersbewegingen van lege bussen beperkt. Deze locaties moeten dan aan het begin- of eindpunt van de bus routes komen. Op hoofdlijnen kan daarbij aansluiting worden gezocht bij de afbeelding op de volgende pagina.

De onderbouwing voor deze locatie komt voort uit het feit dat deze locatie gunstig is gelegen nabij hoofdinfrastructuur en de bestaande lijnvoering van de bussen. Daarnaast geldt dat deze locatie goed in te passen voor wat betreft bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Ten slotte heeft de keuze voor deze locatie als voordeel dat de beperkt aanwezige ruimte op bedrijventerreinen Melle Grietjespad en Veerdam (na eventuele uitbreiding) beschikbaar blijven voor bedrijven.

Uit de verkregen informatie uit de enquête en de klankbordgroep kan worden geconcludeerd dat de andere oplossingsrichtingen niet uitvoerbaar zijn zonder andere (vergaande) maatregelen. Met name de aanleg van een ontsluitingsweg, andere routing van bussen en mogelijk aanpassing van afvaarttijden van de veerdienst maken daar onderdeel van uit.

5.3 Vraag naar bedrijfsruimte

Behoefte

Bij het opstellen van de rapportage over het ruimtelijke vraagstuk Vraag naar bedrijfsruimte was uitgegaan van de behoefte die op dat moment in beeld was bij de gemeente. Uit de enquête blijkt dat de behoefte groter is dan aanvankelijk bekend was. Dit geeft aanleiding om nader onderzoek te doen naar de concrete belangstelling die is gemeld door met de personen die zich hebben gemeld in gesprek te gaan. Uit dit nadere onderzoek kan worden bepaald op welke termijn de behoefte speelt en wat nodig is aan bedrijfsruimte om in de behoefte te voorzien.

Fasering

De uitkomst van de nadere duiding aan behoefte aan bedrijfsruimte is bepalend voor de mate waarin tot invulling kan worden over gegaan. Het voorstel is om dit gefaseerd te laten ingaan. Hiermee wordt tijd geboden om de een visie voor de lange termijn voor keuzes over het bieden van ruimte voor bedrijvigheid op te stellen.

Korte termijn

Voor de korte termijn moet worden gekeken welke mogelijkheden bestaan voor de concrete behoefte die onderzocht is en hoe daarin keuzes moeten worden gemaakt. Gelet op de langlopende kenbaarheid van de wens van het bouwbedrijf in combinatie met de vestiging van dit bedrijf in de woonomgeving wordt het zinvol geacht om dit bedrijf te verplaatsen naar een plaats op een bedrijventerrein. De vrijkomende locatie van de manege op het bedrijventerrein Melle Grietjespad is daarbij de meest geschikte locatie. Gelet op de voorziening van een doe-het-zelf winkel is het wenselijk om de afstand hiervan tot het dorp beperkt te houden. Aan deze bedrijfsverplaatsing van het bouwbedrijf moeten nadere voorwaarden worden gesteld. Deze worden in een later stadium uitgewerkt.

Daarnaast kan mogelijk de huidige busremise worden benut voor lichte bedrijfsactiviteiten die passend zijn in een woonomgeving. In hoeverre deze en mogelijke soortgelijke locaties geschikt zijn voor een dergelijke invulling moet blijken uit de nadere gesprekken met de belangstellenden.

Standpunten

Vanuit het proces dat is doorlopen met de enquête en de klankbordgroep is een keuze gemaakt. Het bedrijventerrein Melle Grietjespad wordt niet uitgebreid en blijft in zijn huidige omvang bestaan. De bestaande mogelijkheden die aanwezig zijn op dit bedrijventerrein blijven daarmee in stand.

5.4 Visie

Het verdient aanbeveling om een visie voor de leefomgeving van Schiermonnikoog op te stellen. In het kader van de naderende invoering van de Omgevingswet is dit zelfs een vereiste. Dit is een geschikt moment om samenhang tussen de verschillende ruimtelijke ontwikkelingen te creëren, waarbij richting kan worden gegeven aan toekomstige ontwikkelingen.

Toekomstige ontwikkelingen kunnen hierbij zijn het creëren van extra bedrijventerrein bij de Veerdam. Een andere ontwikkeling kan betrekking hebben op het nemen van verdergaande verkeerskundige maatregelen om het autoluwe karakter van Schiermonnikoog te versterken. Hoewel er op dit moment geen basis is voor het aanleggen van een ontsluitingsweg kan in de toekomst blijken dat dit toch noodzakelijk is. Dit kan blijken als de voorgenomen oplossingsrichtingen, zoals voorgesteld in paragraaf 5.1, niet het gewenste effect op het beperken van verkeersbewegingen in het centrum van Schiermonnikoog hebben. Nogmaals, voor nu is dit niet aan de orde.

5.5 Eindconclusie

In de vorige paragrafen van dit hoofdstuk zijn de oplossingsrichtingen voor de ruimtelijke ontwikkelingen op Schiermonnikoog benoemd. Onderstaand zijn deze oplossingsrichtingen opgesomd:

- Aanpak verkeerssituatie
  - Ontheffingssysteem strenger uitvoeren
  - Gesloten verklaring Middenstreek-Nieuwestrek-Reeweg

- Centrumgebied inrichten als woonerf (maximaal 15 km/uur)
  - Afzien van de aanleg van een ontsluitingsweg naar het Melle Grietjespad
- Realiseren nieuwe busremise aan de Knuppeldam
- Bedrijfsruimte
  - Voorlopig geen bedrijventerrein uitbreiden
  - Bouwbedrijf onder voorwaarden verplaatsen naar locatie voormalige manege
  - Kijken naar mogelijkheden om vrijkomende locaties te gebruiken voor bedrijfsactiviteiten
  - De gemelde belangstelling voor bedrijfsruimte verder onderzoeken

6. Vervolg

Na vaststelling van deze denkrichting over de ruimtelijke ontwikkelingen Schiermonnikoog kunnen de drie genoemde aspecten verder worden uitgewerkt. Enkele daarvan zijn dermate concreet dat deze kunnen worden uitgevoerd als project. Denk hierbij aan de locatie voor de nieuwe busremise bij de Knuppeldam. Voor de aanpak van de verkeerssituatie worden de gesloten verklaring van de Middenstreek-Nieuwestreek-Reeweg en het inrichten van het centrumgebied als woonerf ingezet. Tevens is de verplaatsing van het bouwbedrijf naar het bedrijventerrein Melle Grietjespad concreet uit te voeren. Voor de andere genoemde aspecten, aanscherping ontheffingssysteem, inrichting openbare ruimte en concretisering vraag naar bedrijfsruimte, moet een nadere verkenning worden opgesteld. Ten slotte verdient het aanbeveling om te starten met het opstellen van een uitgangspuntennotitie voor een omgevingsvisie voor Schiermonnikoog.

Voor de verdere uitwerking verdient het aanbeveling om gebruik te maken van een klankbordgroep. Een aantal leden van de klankbordgroep die in het onderhavige proces hier al aan hebben deelgenomen, hebben kenbaar gemaakt hier graag aan te willen bijdragen.

Bijlage resultaten enquête

De resultaten van de enquête zijn als apart document toegevoegd aan dit eindrapport.